

w sprawie wniosku Akademii Nauk Stosowanych im. Stanisława Staszica w Pile o ponowne rozpatrzenie sprawy powtórnej oceny programowej kierunku filologia prowadzonego na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 4 i 5 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej:

utrzymuje w mocy ocenę negatywną wyrażoną w uchwale 337/2022 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 19 maja 2022 r. w sprawie powtórnej oceny programowej na kierunku filologia prowadzonym na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym w Akademii Nauk Stosowanych im. Stanisława Staszica w Pile.

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, uwzględniając opinię zespołu odwoławczego, uznało, iż argumenty oraz informacje dodatkowe przedstawione we wniosku Akademii Nauk Stosowanych im. Stanisława Staszica w Pile o ponowne rozpatrzenie sprawy powtórnej oceny programowej kierunku filologia prowadzonego na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym nie uzasadniają zmiany oceny negatywnej wyrażonej w § 1 uchwały nr 337/2022 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 19 maja 2022 r.

Ocena, o której mowa w § 1 przedmiotowej uchwały, została wydana zgodnie z określonymi w Statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej warunkami przyznawania ocen, uwzględniającymi stopień spełnienia poszczególnych kryteriów oceny programowej.

Wynika ona stąd, iż nie zostały zrealizowane zalecenia sformułowane w uchwale nr 457/2020 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 16 lipca 2020 r. w zakresie następujących kryteriów:

1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się,
10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów.

Zalecenia w zakresie kryteriów:

2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się,
3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

zostały natomiast uznane za zrealizowane.

W § 2 przedmiotowej uchwały Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej sformułowało następujące zarzuty w odniesieniu do realizacji zaleceń w zakresie kryteriów 1 i 10:

w odniesieniu do kryterium 1:

1. Przyporządkować kierunek do dyscyplin naukowych wynikających z przyjętej koncepcji kształcenia w zakresie wspólnym dla wszystkich oferowanych specjalności oraz denotacji terminu filologia.

Ad 1. Uczelnia w ramach działań naprawczych przyporządkowała kierunek filologia do właściwych dyscyplin naukowych: językoznawstwo, literaturoznawstwo oraz nauki o kulturze i religii, przy procentowym udziale liczby punktów ECTS dla poszczególnych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku wynoszącym odpowiednio: 85%, 10% i 5%.

Przyporządkowanie to nie znajduje jednak odzwierciedlenia w efektach uczenia się i treściach programowych, ponieważ błędnie identyfikuje podbudowaną teoretycznie wiedzę w dyscyplinie językoznawstwo z operacyjną wiedzą dotyczącą systemu języka i reguł poprawności posługiwania się nim. Efekty uczenia się i treści programowe dla zajęć w dyscyplinie literaturoznawstwo (*literatura amerykańska* – 2 ECTS oraz *literatura brytyjska* – 3 ECTS) obejmują wybrane zagadnienia z literatury brytyjskiej i amerykańskiej w kontekście historycznym i nie zapewniają podbudowanej teoretycznie wiedzy w tej dyscyplinie w stopniu zaawansowanym. Do tej dyscypliny nie odnoszą się ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się w kategorii umiejętności i kompetencji społecznych. Także cele kształcenia oraz treści programowe zajęć, które można powiązać z dyscypliną nauki o kulturze i religii (*kultura Wielkiej Brytanii i USA* – 2 ECTS), wskazują na wiedzę kontekstową oraz realioznawczą, nie zapewniając podbudowanej teoretycznie wiedzy na poziomie zaawansowanym w tej dyscyplinie. Ogólne i szczegółowe efekty uczenia się sformułowane dla kierunku nie zawierają żadnych odniesień do wiedzy ani umiejętności w zakresie dyscypliny nauki o kulturze i religii. Uczelnia w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego podniosła przede wszystkim kwestie praktyczności kierunku i tym motywowała przyporządkowanie kierunku do dyscyplin w takim układzie i wymiarze, ale nie przedstawiła argumentów za tą zależnością. Jednocześnie zgodnie z charakterystyką P6S_WG Polskiej Ramy Kwalifikacji student każdego kierunku, bez względu na profil studiów, powinien osiągnąć na zaawansowanym poziomie wiedzę obejmującą wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych tworzących jego podstawy teoretyczne, a w przypadku studiów o profilu praktycznym – również zastosowania praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z ich kierunkiem. Zarówno w dyscyplinie naukowej literaturoznawstwo, jak i w dyscyplinie nauki o kulturze i religii studenci takiej wiedzy nie osiągają.

W związku z powyższym Prezydium uznaje zalecenie za niezrealizowane.

2. Sformułować efekty uczenia się tak, by odzwierciedlały w sposób trafny i realistyczny specyfikę profilu praktycznego dla kierunku filologia, poprzez określenie w opisie zakładanych efektów uczenia się praktycznych zastosowań wiedzy, wskazanie w sposób klarowny na umiejętności praktyczne, które student opanuje w toku studiów i odniesienie kompetencji społecznych do oczekiwań zawodowego rynku pracy właściwego dla kierunku.

Ad 2. W ramach prowadzonych działań naprawczych kompleksowo przeformułowano efekty uczenia się. Nadal nie opisują one jednak w sposób trafny i specyficzny wiedzy umiejętności i kompetencji społecznych osiągniętych na kierunku filologia, w tym umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych właściwych dla działalności zawodowej związanej z kierunkiem. W przypadku wiedzy ilustruje to na przykład efekt K_W01 (zna i rozumie) „w zaawansowanym stopniu teorie naukowe, metodologię i terminologię właściwą dla nauk humanistycznych oraz innych dziedzin nauki realizowanych w ramach programu studiów na kierunku filologia”, który nie wskazuje dyscyplin, do których odnosi się wiedza obejmująca teorie, metodologię czy

terminologię, zakładając jednocześnie, że studenci osiągną tę wiedzę w dowolnych dziedzinach nauki, jeśli tylko odpowiadają im ujęte w programie studiów treści. Brak specyficzności ilustruje także efekt K_W03 (zna i rozumie) „w zaawansowanym stopniu zastosowanie praktyczne języka specjalistycznego w działalności zawodowej”, w którym nie jest jasne, o jaki język specjalistyczny chodzi i czy jest to język polski, czy obcy, co zaś istotniejsze: nie wiadomo też, o jaką działalność zawodową chodzi. Brak precyzji i specyficzności efektów uczenia się uwidacznia się także w odniesieniu do efektów w zakresie umiejętności, np. efekt K_U03 (potrafi) „dobierać i stosować właściwe metody i narzędzia z uwzględnieniem technik informacyjno-komunikacyjnych” nie wskazuje, w zakresie czego dobierane i stosowane mają być metody i narzędzia oraz w ramach jakich dyscyplin naukowych. Podobnie efekt K_U04 (potrafi) „stosować nabytą wiedzę, żeby zidentyfikować różnorodne problemy i proponować kreatywne rozwiązania” nie wskazuje zakresu przedmiotowej wiedzy w odniesieniu do dyscyplin naukowych. Efekt K_U05 (potrafi) „wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów z uwzględnieniem działalności w nieprzewidywalnych warunkach, a także dokonywać oceny, krytycznej analizy, syntezy oraz twórczej interpretacji zjawisk typowych dla nauk filologicznych” nie określa żadnych umiejętności praktycznych nabywanych przez studentów i nie określa, o jaką działalność zawodową chodzi. Żaden z trzech efektów w zakresie kompetencji społecznych nie wskazuje na nabyte kompetencje filologiczne w powiązaniu z obszarami właściwego dla kierunku rynku pracy, np. efekt K_K01 (jest gotów do) „krytycznej oceny odbieranych informacji i stosowania wiedzy w rozwiązaniach problemów praktycznych, a w przypadku trudności zasięgania opinii ekspertów z innych dziedzin”.

Uczelnia w odpowiedzi na raport podnosi, że zastosowała się do zalecenia Prezydium PKA i jako przykłady działań naprawczych podjętych po poprzedniej wizytacji podaje na przykład wprowadzenie efektów uczenia się dotyczących pomocy dydaktycznych stosowanych w kształceniu filologicznym, choć na kierunku nie przygotowuje się nauczycieli lub lektorów języków obcych, i twórczej interpretacji zjawisk filologicznych, choć w piśmiennictwie nie występuje pojęcie „zjawiska filologicznego”. Jako efekt specyficzny dla kierunku filologia Uczelnia wskazuje m.in. zacytowany wyżej efekt K_K01. Uczelnia jednocześnie argumentuje, że podczas formułowania efektów uczenia się celowo nie wskazywano każdorazowo dyscyplin, do których ma się odnosić konkretna wiedza, ponieważ założono *a priori*, iż jest to wiedza specyficzna dla dyscyplin językoznawstwo i literaturoznawstwo, pomijając w tym przypadku dyscyplinę nauki o kulturze i religii, do której kierunek został także przyporządkowany. Uczelnia podkreśla też, że nie precyzowano również języka, którego dotyczy dany efekt, ponieważ w zależności od konkretnych zajęć może to być odpowiednio język angielski, niemiecki lub polski. Tym samym uzależniono zakres efektów uczenia się od treści programowych, podczas gdy te treści mają służyć osiągnięciu założonych wcześniej dla kierunku i poszczególnych zajęć efektów uczenia się. Ma to potwierdzenie w kilku efektach uczenia się, np. w cytowanym już K_W01 czy K_W04 (zna i rozumie) „w zaawansowanym stopniu zastosowania praktyczne wiedzy właściwej dla nauk humanistycznych z zakresu dziedziny językoznawstwa i literaturoznawstwa oraz dla innych dziedzin nauki realizowanych w ramach programu studiów na kierunku filologia”.

W związku z powyższym Prezydium uznaje zalecenie za niezrealizowane.

3. Uporządkować opis efektów uczenia się w odniesieniu do wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, z właściwym przyporządkowaniem poszczególnych efektów do każdej z tych kategorii.
4. Uprościć i ujednoznaczyć sformułowania użyte w opisie poszczególnych efektów zakładanych dla kierunku, by opis ten mógł stanowić podstawę do opracowania rzetelnego i przejrzystego systemu weryfikacji efektów uczenia się.
5. Dokonać korekty sformułowania efektów uczenia się na poziomie zajęć i grup zajęć przy zachowaniu zasad właściwego uszczegóławiania efektów kierunkowych dla tych zajęć, a w przypadku zajęć w o charakterze sekwencyjnym uwzględniając progres osiąganych przez studentów efektów uczenia się.

Ad 3–5. Ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się nie umożliwiają stworzenia rzetelnego i przejrzystego systemu ich weryfikacji, bo są niezrozumiałe, co po części wynika z opisanego w punkcie 2 braku specyficznego opisu efektów uczenia się. Nie wiadomo bowiem, jaką wiedzę, w jakich dyscyplinach naukowych i dziedzinach nauki mają osiągnąć studenci lub w zakresie jakich ról zawodowych studenci nabywają umiejętności praktyczne. Działania naprawcze mające na celu uproszczenie i ujednoznaczenie efektów uczenia się przyniosły w dużej mierze odwrotny skutek, prowadząc do sformułowania efektów uczenia się, które nie są jednoznaczne i poddają się różnym interpretacjom. Towarzyszą temu nieścisłości terminologiczne choćby w odniesieniu do stosowania terminu „dziedzina”, używanego w odniesieniu do dyscyplin naukowych językoznawstwo i literaturoznawstwo, jak również niewymienionych z nazwy dziedzin nauki. Nie jest też jasne, czym są przywoływane w jednym z efektów uczenia się „zjawiska typowe dla nauk filologicznych”. Niezrozumiałą jest na przykład efekt K_W05 (zna i rozumie) „w zaawansowanym stopniu zasady funkcjonowania pomocy dydaktycznych stosowanych w zakresie dziedzin i dyscyplin naukowych właściwych dla programu studiów na kierunku filologia”, nie jest bowiem jasne, na czym polegać mają zasady funkcjonowania pomocy dydaktycznych, i to jeszcze w zakresie dziedzin i dyscyplin naukowych. Ponadto jeden z efektów odnosi się do toku studiów: K_W06 (zna i rozumie) „obowiązki i prawa obowiązujące podczas odbywania zajęć, praktyki i w przyszłej działalności zawodowej oraz zasady zarządzania zasobami własności intelektualnej”, podczas gdy efekty uczenia się nabywane są w toku studiów, aby wyposażyć absolwenta w specyficzną wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne po ich zakończeniu.

Uczelnia w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego nie odniosła się do meritum zarzutu dotyczącego sposobu sformułowania ogólnych założonych dla kierunku efektów uczenia się, lecz podniosła, że posiada system weryfikacji efektów uczenia się.

W związku z powyższym Prezydium uznaje zalecenia za niezrealizowane.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia poddaje krytyce sposób przeprowadzenia wizytacji, dokonuje recenzji raportów i uchwał Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej w latach 2020–2022, a także omawia „straty dla środowiska lokalnego i finansów publicznych” wynikające z zamknięcia ocenianego kierunku. W końcowej części wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia stwierdza, iż uwzględniła uwagi zawarte w przedmiotowej uchwale Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej i wprowadziła zmiany

w programie studiów. Uczelnia wymienia podjęte działania naprawcze, takie jak: coroczny przegląd programu studiów i wprowadzenie licznych korekt, przegląd sposobów i metod weryfikacji osiągania efektów uczenia się, przegląd bibliografii oraz treści programowych. Uczelnia stwierdza, iż o wprowadzonych zmianach świadczą załączniki do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy: załącznik nr 1 (uchwała nr XVIII/76/22 Senatu Akademii Nauk Stosowanych im. Stanisława Staszica w Pile z dnia 6 czerwca 2022 roku w sprawie uchwalenia zmian w programie studiów I stopnia na kierunku filologia o profilu praktycznym) oraz załącznik nr 2 (uchwała nr XVIII/77/22 Senatu Akademii Nauk Stosowanych im. Stanisława Staszica w Pile z dnia 6 czerwca 2022 roku w sprawie uchwalenia programu studiów I stopnia na kierunku filologia o profilu praktycznym).

Stanowisko Prezydium PKA

Ad 1. Odpowiedzi zawarte we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy mają w znacznej mierze charakter polemiczny. Wnioskodawca wskazuje, że powtórna wizytacja programowa trwała zbyt krótko, została przeprowadzona w trybie zdalnym i nie umożliwiła wysłuchania wypowiedzi studentów, interesariuszy zewnętrznych oraz wszystkich nauczycieli akademickich. Wnioskodawca pomija przy tym fakt, iż celem powtórnej wizytacji programowej nie jest powtórzenie przebiegu wizytacji programowej, lecz skupienie się na kwestii realizacji zaleceń, które zostały sformułowane w wyniku pierwotnej wizytacji, w tym wypadku dokonanej w 2020 roku. Wnioskodawca zwraca także uwagę, iż zespół oceniający PKA nie doradził Uczelni, w jaki sposób ma dokonać przyporządkowania ocenianego kierunku do dyscyplin naukowych. Istotą zalecenia sformułowanego przez Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej nie jest samo przyporządkowanie ocenianego kierunku do dyscyplin, które jest częścią koncepcji kształcenia, ale odzwierciedlenie przyporządkowania w efektach uczenia się oraz w treściach programowych. Uczelnia podnosi, iż kształcenie na ocenianym kierunku ma charakter praktyczny, i na tej podstawie kwestionuje zasadność wymogu, aby miało ono podbudowę teoretyczną w ramach dyscyplin, do których kierunek został przyporządkowany. Wymóg ten wynika jednak z charakterystyki II stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji P6S_WG: „zna i rozumie w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych lub artystycznych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej – właściwe dla programu studiów, a w przypadku studiów o profilu praktycznym – również zastosowania praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z ich kierunkiem”. A zatem: jeżeli Uczelnia przyporządkowała oceniany kierunek do trzech dyscyplin, to zgodnie z tą charakterystyką wymóg znajomości metod i teorii dotyczy każdej z nich. W przypadku studiów o profilu praktycznym wymagana jest dodatkowo, a nie alternatywnie – jak argumentuje Wnioskodawca – znajomość zastosowań praktycznych tej wiedzy. Analiza dokumentacji dotyczącej korekty efektów uczenia się dla cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2020/2021 oraz 2021/2022 (załącznik 1 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy), jak również dla cyklu rozpoczynającego się w roku akademickim 2022/2023 (załącznik 2 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy) wskazuje na to, iż zmodyfikowano kierunkowe efekty uczenia się K_W01, K_W02 w taki sposób, aby odpowiadały one charakterystyce P6S_WG, jednak na poziomie efektów szczegółowych dla poszczególnych zajęć, które mają ten kierunkowy efekt realizować. Wnioskodawca skupia się na praktycznym zastosowaniu, nie zaś na znajomości metod i teorii. Student ocenianego kierunku ma zatem stosować w praktyce wiedzę teoretyczną, o której zdobywaniu nie ma mowy w efektach szczegółowych. Na przykład

w załączniku 2 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy (s. 11, 17, 24) w odniesieniu do zajęć *wstęp do językoznawstwa* na różnych specjalnościach sformułowano następujące efekty: „stосуje nabytą wiedzę z zakresu poszczególnych gałęzi językoznawstwa pracując z danymi językowymi; zna i rozumie zastosowanie wiedzy z zakresu poszczególnych gałęzi językoznawstwa; jest gotów do przeprowadzenia krytycznej oceny i selekcji informacji z zakresu poszczególnych gałęzi językoznawstwa w celu wykonania zadania dot. problematyki językoznawczej”. Student ma zatem stosować wiedzę, której nie nabył. Podobnie jest w odniesieniu do zajęć *gramatyka opisowa języka angielskiego*, podczas których przewidziano realizację następującego efektu szczegółowego: „jest gotów do krytycznej oceny i selekcji informacji z zakresu fonetyki, fonologii oraz składni języka angielskiego w celu wykonania zadania dot. gałęzi językoznawczych wymienionych powyżej” (s. 28 załącznika 2 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy). Efekt ten jest nie tylko nieprecyzyjny, gdyż odsyła do informacji, których „powyżej” nie ma, ale też skupia się wyłącznie na stosowaniu wiedzy, której student nie nabył, gdyż nabywanie jej nie zostało przewidziane w programie studiów (w tym w efektach uczenia się). Problem ten dotyczy również zajęć *translatoryka*, w ramach których przewidziano efekt: „jest gotów do wypełniania ról tłumacza w oparciu o obowiązujący tłumaczy status prawny i kodeks etyczny” (s. 30 załącznika 2 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy). Odgrywanie roli tłumacza wymaga w pierwszej kolejności nabycia teoretycznie podbudowanej wiedzy oraz umiejętności, zgodnie z charakterystykami II stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji. Przytoczone przykłady wskazują na to, że studenci nie nabywają teoretycznie podbudowanej wiedzy w kluczowej dla ocenianego kierunku dyscyplinie językoznawstwo, do której oceniany kierunek został przypisany w 85%. Nie wiadomo, dlaczego nazwa kierunku to ogólnie filologia, choć wszystkie trzy oferowane specjalności odnoszą się w głównej mierze do filologii angielskiej. Warto zwrócić uwagę na to, iż trzy specjalności oferowane w ramach jednego kierunku: *lingwistyka stosowana (angielsko-niemiecka)*, *język angielski w biznesie i zarządzaniu* oraz *lektor i tłumacz języka angielskiego* – wymagają nabywania bardzo zróżnicowanej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Specjalności *lingwistyka stosowana* oraz *lektor i tłumacz języka angielskiego* wymagają silnego osadzenia w metodologii i teorii językoznawstwa. Specjalność *język angielski w biznesie i zarządzaniu* wymaga natomiast przyporządkowania dodatkowo do dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości.

Zalecenie pozostaje niezrealizowane.

Ad 2. W załącznikach 1 i 2 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Wnioskodawca przedstawia skorygowane efekty uczenia się na ocenianym kierunku. Z analizy tych dokumentów wynika, że zmodyfikowano przykładowe efekty uczenia się zakwestionowane w przedmiotowej uchwale. Działania naprawcze w odniesieniu do efektów K_W01 i K_U04, K_K01 odpowiadają na zarzut. Nie dokonano natomiast skutecznych działań naprawczych w odniesieniu do innych przykładowo podanych efektów uczenia się, a mianowicie: efekt K_W03 odwołuje się wyłącznie do działalności zawodowej „z zakresu biznesu, handlu, ekonomii, prawa lub technologii”, czyli tylko jednej z trzech prowadzonych specjalności, których rozrzut jest znaczny; efekt K_U03 nadal nie wskazuje, w ramach jakich dyscyplin naukowych dobierane i stosowane są techniki informacyjno-komunikacyjne; efekt K_U04 nie określa ani poziomu, ani języków takich czynności jak „wykonywanie tłumaczeń, sporządzanie tekstów, prezentowanie stanowisk”.

Zalecenie pozostaje niezrealizowane.

Ad 3–5. Analiza załączników 1 i 2 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy pozwala stwierdzić, iż Wnioskodawca przedstawił skorygowane efekty uczenia się K_W05 oraz K_W06, które zostały podane w przedmiotowej uchwale jako przykłady błędów. Uporządkowano opis kierunkowych efektów uczenia się w odniesieniu do wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, jednak przyporządkowanie poszczególnych efektów do każdej z tych kategorii budzi wątpliwości, gdyż znaczna część efektów w kategorii wiedza odnosi się do praktycznych zastosowań, pomijając aspekt nabywania wiedzy, która mogłaby być praktycznie zastosowana. Jak wskazano w odniesieniu do zaleceń 1 i 2, opisy kierunkowych efektów uczenia się nadal zawierają błędy, a co za tym idzie – nadal nie mogą stanowić podstawy do opracowania rzetelnego i przejrzystego systemu weryfikacji efektów uczenia się. W załącznikach 1 i 2 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy przedstawiono korekty opisów efektów uczenia się na poziomie zajęć i grup zajęć. Analiza tej dokumentacji wskazuje na brak korelacji pomiędzy efektami kierunkowymi a szczegółowymi. Na przykład, jak wynika z przedłożonej dokumentacji, efekt kierunkowy w kategorii wiedzy K_W01 („zna i rozumie w zaawansowanym stopniu teorie naukowe, metodologię i terminologię właściwą dla językoznawstwa, literaturoznawstwa, nauk o kulturze i religii oraz innych dyscyplin realizowanych w ramach programu studiów na kierunku filologia”) jest osiągany na zajęciach *socjologiczne aspekty zarządzania i komunikacji*, choć w odniesieniu do dyscyplin subsydiarnych takiej konieczności nie ma. Efekt kierunkowy K_W01 nie jest natomiast osiągany na zajęciach *wstęp do językoznawstwa*, odnoszących się do dyscypliny wiodącej na ocenianym kierunku. Efekty uczenia się przewidziane dla tych zajęć kierunkowych skupiają się wyłącznie na zastosowaniach wiedzy, a tej student nie posiadał, gdyż nie zostało to przewidziane w programie studiów. We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie wskazano, jakie konkretne działania naprawcze zostały podjęte w celu odzwierciedlenia w szczegółowych efektach uczenia się postępu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Z analizy dokumentacji wynika, że uchybienie to nie zostało skutecznie zniwelowane. Na kluczowych dla ocenianego kierunku zajęciach PNJA różnice pomiędzy kolejnymi etapami są albo nieznaczne, albo skokowe. Przykładowo: na zajęciach PNJA 1 oraz PNJA 2 przewidziano identyczny efekt szczegółowy: „jest gotów do przyswajania informacji i ich interpretacji w sposób samodzielny na poziomie B2 (np. przy użyciu materiałów źródłowych i pomocy dydaktycznych) lub w przypadku trudności, do konsultacji z innymi specjalistami w kwestii rozwiązywania problemów praktycznych”. Na kolejnych zajęciach PNJA 3 następuje przeskok z poziomu znajomości języka B2 na C1, a pozostała część opisu pozostaje bez zmian: „jest gotów do przyswajania informacji i ich interpretacji w sposób samodzielny na poziomie C1 (np. przy użyciu materiałów źródłowych i pomocy dydaktycznych) lub w przypadku trudności, do konsultacji z innymi specjalistami w kwestii rozwiązywania problemów praktycznych”. Identyfikowany opis obowiązuje też na kolejnych poziomach tej sekwencji zajęć, a mianowicie PNJA 5 oraz PNJA 6.

Zalecenia pozostają niezrealizowane.

Biorąc pod uwagę powyższe, brak jest przesłanek do zmiany stanowiska w zakresie oceny realizacji zaleceń dotyczących kryterium 1.

W odniesieniu do kryterium 10 sformułowano zalecenie:

1. Rzetelnie stosować procedury systematycznej oceny programu studiów obejmujące co najmniej ocenę sformułowania efektów uczenia, dobór treści programowych, metody kształcenia, metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się, i stosować wnioski z tej oceny do doskonalenia programu studiów.

Ad 1. Uczelnia posiada wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, który na kierunku filologia nie w pełni poskutkował wprowadzaniem efektywnych działań naprawczych, z których część przyniosła rezultaty odwrotne od zamierzonych, na co wskazują nieprawidłowości w zakresie zapewnienia efektów uczenia się i treści programowych odpowiadających przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych czy tak dalece idące uproszczenie ogólnych założonych dla kierunku efektów uczenia się, że utraciły one swoją jednoznaczność. Powyższe świadczy o tym, że działania podejmowane w wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia okazały się nieskuteczne.

W związku z powyższym Prezydium uznaje zalecenie za niezrealizowane.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia stwierdza, iż uruchomiła odpowiednie procedury wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, dokonała „kompleksowego i głębokiego przeglądu programu studiów”, a także „z najwyższą starannością zrealizowała wszystkie uwagi i zastrzeżenia zespołów oceniających i Prezydium PKA”.

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia posiada wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, jednak nie okazał się on skuteczny w niwelowaniu uchybień zidentyfikowanych przez zespoły oceniające na kierunku filologia. Nieprawidłowości wskazane w ocenie realizacji zaleceń odnoszących się do kryterium 1 nadal dotyczą sformułowania oraz możliwości weryfikacji efektów uczenia się, jak również treści programowych odpowiadających przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych. Wykazano, iż Uczelnia w swoisty sposób interpretuje charakterystykę P6S_WG Polskiej Ramy Kwalifikacji, zgodnie z którą student każdego kierunku, bez względu na profil studiów, powinien osiągnąć na zaawansowanym poziomie wiedzę obejmującą wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych tworzących jego podstawy teoretyczne, a w przypadku studiów o profilu praktycznym – również zastosowania praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z ich kierunkiem. W opinii Uczelni nabywanie wiedzy na temat metod i teorii w zakresie dyscyplin, do których kierunek został przyporządkowany, nie jest konieczne, stąd w szczegółowych efektach uczenia się rzadko pojawiają się odniesienia na przykład do efektu K_W01. A jeśli już się pojawiają, to na przykład w odniesieniu do zajęć *socjologiczne aspekty zarządzania i komunikacji*, czyli takich, które wykraczają poza dyscypliny, do których przyporządkowano oceniany kierunek. Dyscypliny te mieszczą się w ogólnikowym sformułowaniu „inne”. Nadal nie skorelowano efektów kierunkowych ze szczegółowymi i nie zniwelowano istoty zarzutu w odniesieniu do sekwencji zajęć, która nie ukazuje progresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Wbrew stwierdzeniu Uczelni, iż uchybienia w zakresie sformułowania efektów uczenia się nie powinny

wpływać na ocenę wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, nie jest możliwe rozłączne traktowanie tych kryteriów, gdyż wskazane powyżej zasadnicze problemy dotyczące niepełnej realizacji charakterystyki P6S_WG Polskiej Ramy Kwalifikacji i braku korelacji pomiędzy efektami kierunkowymi a szczegółowymi świadczą o tym, że stosowany przez Uczelnię wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia nie jest skuteczny.

Zalecenie pozostaje niezrealizowane.

Biorąc pod uwagę powyższe, brak jest przesłanek do zmiany stanowiska w zakresie oceny realizacji zalecenia dotyczącego kryterium 10.

Biorąc pod uwagę brak realizacji zaleceń w odniesieniu do kryterium 1 i 10, Prezydium PKA stwierdza, iż nie zostały spełnione warunki do zmiany oceny wydanej w uchwale nr 337/2022 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 19 maja 2022 r.

§ 2

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Edukacji i Nauki,
2. Rektor Akademii Nauk Stosowanych im. Stanisława Staszica w Pile.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Stanisław Wrzosek